

Список використаних джерел

1. Бердяев Н. А. Смысл истории. Москва: Наука, 1990. 320 с.
2. Лосев А. Ф. История античной эстетики. Ранний эллинизм. Харьков: КСД, 2014. 320 с.
3. Михайлюк А. В. Античная эллада в контексте оппозиции «Восток – Запад». *Дофха: зб. наук. праць з філософії та філології. Грецький спадок і сучасність*. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2003. Вип. 4. С. 140–152.
4. Сапронов П. А. Культурология: Курс лекций по теории и истории культуры. Санкт-Петербург: Нева, 1998. 190 с.
5. Хайдеггер М. Время и бытие. Москва: Наука, 1993. 250 с.

Світлана Гарбар

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасний стан системи дошкільної освіти характеризують значні зміни у перетворенні предметно-розвивального середовища закладу дошкільної освіти, створення нових науково обґрунтованих засобів для повноцінного розвитку дошкільників, оновлення форм і методів роботи з ними.

У Законі України «Про дошкільну освіту», Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, Базовому компоненті дошкільної освіти України наголошено, що старший дошкільний вік є визначним періодом активного пізнання довкілля, розвитку уміння планувати та здійснювати свою пізнавальну діяльність, виявлення інтересу до взаємодії з новим матеріалом.

Мультиплікаційні фільми є особливо дієвим засобом розвитку особистості дошкільника, бо немає дітей, які б не любили мультфільми та не дивились їх практично щодня.

Сутність мультиплікаційних фільмів та деякі психологічні особливості мультфільмів досліджуються у працях Н. Капельгородської, Б. Крижанівського, О. Шупик, Р. Силко, Л. Баженової, Є. Захарової, Б. Степанцева, Ю. Красного, Л. Курдюкової, І. Іванова-Вано, Р. Качанова, В. Старевича тощо.

Погоджуємося з думкою Р. Силко, яка зазначає, що мультиплікація є універсальним багатогранним засобом розвитку дитини у сучасному візуально насиченому світі. Виразні засоби мультиплікації є найбільш природними для дитячого віку стимуляторами творчої активності та мислення [3, с. 188]

Аналіз літературних джерел (А. Бірюкович, Г. Грезійон, С. Іванова, Н. Лисенко, В. Могільова, С. Новосьолова, Г. Петку, Д. Солпітер та ін.) свідчить, що використання мультиплікаційних фільмів в навчально-виховному процесі закладу дошкільної освіти позитивно впливає на рівень розвитку пізнавальної сфери дітей, сприяє підвищенню зацікавленості дошкільнят у навчанні, стимулює пізнавальну активність, урізноманітнює навчальну діяльність, вносить у неї елемент цікавості, розвиває мислення, мовлення, пам'ять, увагу тощо.

Посилаючись на О. Захарову, І. Пенчук, можна стверджувати, що під час перегляду мультфільмів діти емоційно-виразно, бурхливо виявляють свої почуття (голосно сміються, підстрибують, жестикулюють), намагаючись допомогти «нашим»; співчують позитивним героям і вчинкам, обурюються негативним. Тому, обираючи мультфільм, доцільно враховувати принципи дії мультиплікації на свідомість дітей. Переглядаючи будь-який мультфільм, дитина отримує різноманітну інформацію, що є не лише навчальною, а й практичною.

Фахівці виокремлюють кілька принципів впливу мультиплікаційних фільмів, зокрема: інформування – підвищення обізнаності дітей про довкілля, формування первинних уявлень про добро і зло, еталони хорошої і поганої поведінки; ідентифікація – засвоєння соціальних установок і цінностей шляхом зіставлення себе з персонажами мультфільмів; імітація – копіювання поведінки, наслідування героїв мультфільмів [1, с. 243].

Дослідження особливостей сприймання мультиплікаційних фільмів дітьми старшого дошкільного віку представлено в роботах А. Казина, А. Спіріної. Вчені виділяють три основні компоненти дитячого сприйняття. Так, когнітивний компонент, на їх думку, проявляється в тому, що перегляд мультиплікаційних фільмів є спрямованим не тільки на засвоєння інформації, а передбачає також виділення й оцінку структурних компонентів поведінки мульт-персонажів, порівняння їх один з одним та і з загальноприйнятими нормами, встановлення зв'язків між порушеннями норм, правил поведінки героїв мультфільму і їх негативними наслідками, прогнозування можливих наслідків негативної поведінки героїв. Емоційний компонент сприйняття мультиплікаційної продукції орієнтований на переживання людини, диференціювання ставлення до позитивних і негативних телеперсонажів, засудження негативних форм поведінки, співпереживання позитивним героям, що стає ніби складовою власного досвіду. А. Спіріна стверджує, що поведінковий компонент знаходить вираження у повсякденному житті і творчій діяльності, у спілкуванні та ігровій діяльності [4, с. 34].

Використання мультиплікаційних фільмів в освітньому процесі закладу дошкільної освіти передбачає широкий спектр прийомів роботи з дітьми. Наприклад, використання на занятті «наскрізного» персонажа перетворює «звичайне» спілкування в комунікативну ситуацію. У

результаті відбувається не тільки запам'ятовування нової інформації, а і діалог між дитиною та персонажем, який викликає в неї цікавість у спілкуванні з цим героєм. Цікавим прийомом є порівняння двох-трьох екранізацій одного і того ж літературного твору. Сучасним прийомом є робота з використанням стоп-кадру або відеоряду (відповіді на запитання, озвучування мікросюжетів, коментування, вибіркового опису дій і ситуацій, розігрування діалогів тощо). Зазначені методичні прийоми сприяють активізації інтересу дітей до медіапродукції [2].

Таким чином, мультиплікаційні фільми здатні: розвивати мислення і пам'ять, адже дитина вчиться аналізувати зміст мультика, порівнювати, узагальнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; розповідають про навколишній світ, з їх допомогою дитина може навчитися рахувати, читати, говорити іноземною мовою, вивчати геометричні фігури, кольори і отримувати різні енциклопедичні знання; розвивати творчі здібності, уяву; мультфільм живить фантазію дитини, залишає яскраві враження і може стати джерелом для дитячої художньої та словесної творчості; персонажі мультфільмів показують дітям різні можливості взаємодії зі світом, зразки поведінки (хорошого і поганого), формують у них здатність до співпереживання, уявлення про добро і зло, вчать справлятися з труднощами і страхами.

В контексті дослідження, критеріями добору мультфільмів, з точки зору їх придатності для використання, як засобу навчання і виховання дітей дошкільного віку, визначаємо такі: емоційна та мовленнєва насиченість сюжету мультфільму; відповідність структури текстів мультфільму можливостям дитячого сприймання й розуміння, співвіднесеність їх із дитячим досвідом і пережитими подіями; динамізм фільму, гострота й експресивний розвиток сюжету, захопливі для дитини події; яскравість, оригінальність та індивідуальність зображення героїв; зв'язок фільму з реальною життєвою ситуацією дитини, її відносинами з довкіллям; пробудження бажання наслідувати позитивного героя, зокрема його благородство й успішність [5, с. 74].

Отже, ми вважаємо, що використання мультиплікаційних фільмів – це сучасний і дієвий засіб навчання і виховання, що виконує освітню, розвивальну і виховну функції, які діють в органічній єдності. Відтак, сприяють формуванню у дитини потреби в знаннях, активного інтересу до того, що може стати їх новим джерелом, удосконаленню пізнавальних умінь і навичок.

Список використаних джерел

1. Колонтаєвська С. В. Особливості використання дитячої мультиплікації як засіб виховання основ культури поведінки старших дошкільників. *Проблеми освіти: збірник наукових праць ВДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»*. 2019. Вип 91. С. 241–245.

2. Крутій К. Л. Медіадидактичні особливості використання мультфільмів як засобу навчання мови і розвитку зв'язного мовлення дошкільників. *Наукові записки*. Серія: Педагогіка. 2013. № 3. С. 63-78.
3. Силко Р. М. Мульт-терапія як технологія виховання дітей. Активна мульт-терапія. *Вісник ЧНПУ*. Сер. Педагогічні науки. 2014. № 120. С. 188-190.
4. Спирина А. В. Влияние восприятия телепередач с элементами насилия на отрицательные эмоциональные состояния детей дошкольного возраста. Шадринск: «Шадринский Дом Печати». 2011. 210 с.
5. Слюсаренко Н., Мороз Н. Телебачення як засіб формування моральної особистості. *Молодь і ринок*. 2005. № 3. С. 74–78.

Анатолій Гарник

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ МОТИВАЦІЇ

Розвиток ринкової економіки в Україні це процес трансформації всієї економічної системи формування нових соціально-економічних інститутів, управлінських і виробничих структур в умовах зростання значення економічних інтересів господарюючих суб'єктів. Саме економічні інтереси визначають характер суспільних відносин і суть рушійних сил економіки. Їх реалізація у сучасних умовах потребує пошуку нових ефективних методів управління працею, створення дієвої системи мотивації людини до праці, сприйняття її як особистості, окремо взятої індивідуальності.

Фундаментальні зміни, що відбулися в економіці України суттєво впливають не лише на характер економічних інтересів, але і на ціннісні орієнтири працівників. Нинішній працівник з'явився з минулого із старим потенціалом, але з новими поглядами на життя, з бажанням вписатись у ринкове середовище.

При формуванні і впровадженні нової системи мотивації вважаємо за необхідне звернути у вагу на ті зміни, які відбуваються нині в самій людині, яка є об'єктом мотиваційного впливу. Якщо людина зацікавлена у праці та її результатах, вона найкращим чином використовує знання, кваліфікацію, досвід, свій робочий час, ефективно застосовує технічні засоби, проявляє творчу ініціативу, бере активну участь в інноваційній діяльності, тобто максимально використовує свій виробничий потенціал, чим і забезпечує економічні інтереси господарюючого суб'єкта.

У ситуації, що склалася у сфері праці в Україні – спад виробництва, спрощення моральний і натуралізація матеріальних спонук, на виробництві створено такий ціннісно-соціальний стан суспільства, коли старі форми мотивації вже не сприймаються, а нові ще не віднайдені.

Аналіз наукової літератури з управління мотивацією виявив різні